

INVESTEREN EN INTEGREREN OP

Nijmeegse geschiedenisdocente hecht aan goede samenwerking tussen stageschool en opleiding

Na een jaar hard werken als invaller op twee Brabantse scholen, heeft Els van den Heuvel naar eigen zeggen de jackpot gewonnen. 'Ik krijg na de zomer mijn eigen uren. Mijn eigen klassen. Misschien dat ik zelfs voor het eerst mee kan met buitenlandse reizen,' juicht ze bijna. Een gesprek met een beginnende docente die graag meedenkt.

Janneke Riksen maakt deel uit van de commissie leraren-opleidingen en is als geschiedenisdidacticus verbonden aan de universitaire lerarenopleiding van de VU.

Paula van Rooij is lid van de Nieuwe Docentencommissie. Ze haalde haar eerste graadslesbevoegdheid geschiedenis in 2014 en werkt als invaller op een school in Noordwijkerhout.

Van den Heuvel heeft getekend voor een baan in Lochem. Een tijdelijk contract, maar wel met vooruitzicht op een vaste positie. Daar heeft de Nijmeegse geschiedenisdocente graag een uur reistijd voor over. Ze moet nog een auto kopen, maar dat kan er wel vanaf nu...

Na het afronden van haar master had Van den Heuvel het idee nog niet klaar te zijn om voor een klas vol pubers te staan. Maar na een tussenjaar, waarin ze in Azië ging backpacken, bleek ze het studeren nog niet beu en besloot ze de Educatieve Master te gaan volgen. Vanaf het begin af aan bleek dat een goede beslissing te zijn. Ze trof twee leuke stagescholen, goede begeleiders, er was een klik met de meeste leerlingen en ze ontdekte dat ze veel inspiratie haalde uit het ont-

werpen van lesmaterialen rond actief historisch denken. Zo heeft een van haar stagescholen haar idee van een 'grote werkvorm' in de laatste les voor de toets, waarin de stof wordt herhaald, structureel overgenomen. Daarvoor ontwikkelde Van den Heuvel een chronologieopdracht waarin leerlingen eerst de gebeurtenissen in de juiste volgorde plaatsen en daarna koppelen aan afbeeldingen. 'De docenten vonden dat zo'n leuk idee, dat ze dat nu nog steeds doen. Dat ze nu hun eigen chronologieopdrachten maken en dat ze die delen met elkaar. Dan heb je wel het gevoel dat je als stagiair iets bij hebt gedragen.'

BETERE AANSLUITING

Daarnaast was Van den Heuvel een studente die zich ook tijdens, en na, de opleiding al inzette voor goed onderwijs. Zo was zij samen met vijf andere studenten lid van de opleidingscommissie van de lerarenopleiding in Nijmegen; ze gaven gevraagd en ongevraagd advies over de kwaliteit van de opleiding aan de docenten en het management-team. Vanuit deze activiteiten werd zij later als student-assistente ook betrokken bij de voorbereiding van de opleiding voor de visitatiecommissie.

De evaluaties onder studenten en stagebegeleiders hadden haar bijzondere aandacht, omdat van daaruit ook de aandachtspunten voor een betere samenwerking tussen stagescholen en opleiding aan de orde kwamen. Een punt waar zij veel belang aan hecht, omdat de verbinding tussen school en opleiding niet altijd even helder is. 'Zo'n opleiding is in één jaar gegoten en dan worden je ook zaken aangeboden waarmee je op dat moment nog niet zoveel kunt, omdat je nog in een andere fase van je eigen ontwikkeling bent. Ik zie daar ook niet meteen de allesomvattende oplossing voor, maar soms gaat het ook om kleine veranderingen die al voor een betere aansluiting zorgen.'

PITTIG JAAR

Zoals voor zoveel beginnende geschiedenisdocenten lagen de banen voor Van den Heuvel niet voor het oprapen, maar ze kon terecht op haar oude stageschool in Oss. Op een school in Eindhoven zochten ze een vervanger. En daarmee had Van den Heuvel het afgelopen schooljaar een wisselend aantal uren op twee scholen. De Nijmeegse was erg blij om als geschiedenisdocente aan de slag te kunnen gaan, maar vier dagen

Jaarlijks behalen honderden studenten hun lesbevoegdheid geschiedenis. Hoe bevalt het lesgeven nieuwe docenten als ze eindelijk die felbegeerde baan in de wacht hebben gesleept? Wat zijn hun ambities? Heeft hun opleiding ze goed voorbereid op de lespraktijk?

In deze rubriek gaan vakdidactica Janneke Riksen en startende docente Paula van Rooij op zoek naar het antwoord op de vraag of nieuwe docenten geschiedenis 'klaar voor de klas' zijn.

EEN NIEUWE SCHOOL

Els van den Heuvel (1987) haalde in 2014 haar eerste-graadsbevoegdheid aan de Radboud Docenten Academie, nadat ze eerder, ook in Nijmegen, geschiedenis had gestudeerd. Afgelopen schooljaar gaf ze als invaller bijna fulltime les op Scholengemeenschap Augustinianum in Eindhoven en Het Hooghuis, locatie Titus Brandsma Lyceum in Oss. Komend schooljaar gaat ze voor 0,8 fte aan de slag op het Staring College in Lochem.

lesgeven op twee scholen is niet gemakkelijk. Het was een pittig jaar. 'Soms had ik het gevoel dat ik naast mijn fiets aan het rennen was: ik moest wennen aan de regels, werkwijze en cultuur van een nieuwe school. En ik moest veel nieuwe namen leren. Tegelijk werkte ik aan een band met leerlingen en met collega's, terwijl ik wist dat het tijdelijk was. Dat kostte veel energie en was ook lastig. Ik wilde investeren in de school, maar moest ook realistisch blijven.'

Zo maakt de geschiedenissectie in Eindhoven veel eigen lesboekjes. Ontwikkelen van lesmateriaal is een passie van Van den Heuvel, dus meedenken deed ze graag. Maar zelf een boekje schrijven was een te forse tijdsinvestering. En op de ene school miste ze altijd de vaste vergadermiddag, omdat ze dan op de andere school voor de klas stond. 'Dat belemmerde mijn integratie op de school wel. Zo bleef ik toch lange tijd die nieuwe docent.'

OOG VOOR HET INDIVIDU

'De theorie van de opleiding verloor ik, in het begin van mijn

onderwijs carrière, een beetje uit het oog. Toen ik als beginnende docent aan het worstelen was met een klas met 32 leerlingen zag ik alleen maar de groep. Later, toen ik wat meer ervaring had, kreeg ik ook oog voor de individuele leerling. Kreeg ik meer ruimte me af te vragen, waarom handel ik zo, waarom doet een leerling zo? En bij deze vragen kon de theorie me een stapje verder brengen.'

Nu, na twee jaar, heeft ze het idee dat ze de theorie beter kan doorgronden en kan toepassen.

'Soms had ik het gevoel dat ik naast mijn fiets aan het rennen was'

Ze hoopt daar op de nieuwe school met 'haar eigen' uren nu eindelijk aan toe te komen. 'Ik wil bijvoorbeeld leerlingen bewuster complimenteren om goed gedrag te belonen. Achterhalen waaróm sommige leerlingen geen zin hebben om te werken. Ik wil groeien in Lochem.' ■

RADBODU DOCENTEN ACADEMIE

Leraar geschiedenis worden aan de Radboud Docenten Academie betekent dat er bij de colleges vakdidactiek voortdurend relaties gelegd worden tussen het schoolvak geschiedenis en de wetenschappelijke discipline geschiedenis. Centraal aandachtspunt is de vraag hoe het leren van historisch denken door leerlingen bevorderd kan worden. Activerende didactiek, waarin historische kennis en historische vaardigheden hand in hand gaan, speelt hierin een cruciale rol. Onder de term Actief Historisch Denken zijn werkvormen ontwikkeld die 'knowing history' en 'doing history' integreren in motiverende leeractiviteiten. Het werken met en construeren van Actief Historisch Denken-opdrachten is een belangrijke uitdaging voor de studenten en helpt de beginnende docent greep te krijgen op het leren van historisch denken door leerlingen.